

समनुज्ञाय तत् सर्वं कृष्णद्वैपायनं नृपः। वासुदेवमथाभ्येत्य वाग्मी वचनमब्रवीत्।

देवकी मुप्रजा देवी त्वया पुरुषसत्तम। यद्वृथा त्वं महाबाहो तत्कृथास्त्वमिहाच्युत।

त्वत्प्रभावार्जितान् भोगानश्रीम यदुनन्दन। पराक्रमेण बुद्ध्या च त्वयेयं निज्जिता मही।

दोक्षयस्व त्वमात्मानं त्वं हि नः परमो गुरुः। त्वयीष्टवति दाशार्हं विपाप्मा भविता ह्यहं।

त्वं हि यज्ञोऽक्षरः सर्वस्वं धर्मस्त्वं प्रजापतिः। त्वं गतिः सर्वभूतानामिति मे निश्चिता मतिः।

॥ वासुदेव उवाच ॥ त्वमेवैतन्महाबाहो वक्तुमर्हस्यरिन्दम। त्वं गतिः सर्वभूतानामिति मे निश्चिता मतिः।

त्वञ्चाद्य कुरुवीराणां धर्मेण हि विराजसे। गुणीभूताः स्म ते राजंस्त्वन्या राजा गुरुर्मतः।

यजस्व मदनुज्ञातः प्राप्य एव क्रतुस्त्वया। युनक्तु नो भवान् कार्यं यत्र वाञ्छसि भारत।

सत्यन्ते प्रतिजानामि सर्वं कर्त्ताऽस्मि तेऽनघ। भीमसेनार्जुनौ चैव तथा माद्रवतीसुतौ।

इष्टवन्तो भविष्यन्ति त्वयीष्टवति पार्थिव।

इति श्रीमहाभारते आश्वमेधिके पर्वणि अनुगीतापर्वणि व्यासागमने एकसप्ततोऽध्यायः ॥ ७१ ॥

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ एवमुक्तस्तु कृष्णेन धर्मपुत्रो युधिष्ठिरः। व्यासमामन्त्र्य मेधावी ततो वचनमब्रवीत्।

यदा कालं भवान् वेत्ति हयमेधस्य तत्त्वतः। दोक्षयस्व तदा मां त्वं त्वय्यायतो हि मे क्रतुः।

॥ व्यास उवाच ॥ अहं पैलोऽयं कैन्तेय याज्ञवल्क्यस्यैव च। विधानं यद्ययाकालं तत् कर्त्तारो न संशयः।

चैव्यां हि पौर्णमास्यान्तु तव दोक्षा भविष्यति। सम्भाराः संभ्रियन्ताञ्च यज्ञार्थं पुरुषर्षभ।

अश्वविद्याविदस्यैव सूता विप्राश्च तदिदः। मेधमश्वं परीक्षन्तो तव यज्ञार्थसिद्धये।

तमुत्सृज्य यथाशास्त्रं पृथिवीं सागराम्बरं। स पर्येतु यशो दीप्तं तव पार्थिव दर्शयन्।

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ इत्युक्तः स तथेत्युक्ता पाण्डवः पृथिवीपतिः। चकार सर्वं राजेन्द्र यथोक्तं ब्रह्मवादिना।

सम्भाराश्चैव राजेन्द्र सर्वे सङ्कल्पिताऽभवन्। स सम्भारान् समाहृत्य नृपो धर्ममुतसदा।

न्यवेदयदमेयात्मा कृष्णद्वैपायनाय वै। ततोऽब्रवीन्महातेजा व्यासो धर्मात्मजं नृपं।

यथाकालं यथायोगं सज्जाः स्म तव दोक्षणे। स्थास्य कूर्चश्च सौवर्ण्यं यच्चान्यदपि कौरव।

तत्र योज्यं भवेत् किञ्चिद्रैक्वं तत् क्रियतामिति। अश्वस्योत्सृज्यतामद्य पृथ्यामय यथाक्रमं।

सुगुप्तं चरताञ्चापि यथाशास्त्रं यथाविधि।

॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ अयमश्वो यथा ब्रह्मनुत्सृष्टः पृथिवीमिमं। चरिष्यति यथाकामं तत्र वै संविधीयतां।

पृथिवीं पर्यटन्तं हि तुरङ्गं कामचारिणं। कः पालयेदिति मुने तद्भवान् वक्तुमर्हति।

॥ वैशम्पायन उवाच ॥ इत्युक्तः स तु राजेन्द्र कृष्णद्वैपायनोऽब्रवीत्। भीमसेनादवरजः श्रेष्ठः सर्वधनुष्मतां।

जिष्णुः सहिष्णुर्धृष्णश्च स एनं पालयिष्यति। शक्तः स हि महो जेतुं निवातकवचान्तकः।

तस्मिन् ह्यस्त्राणि दिव्यानि दिव्यं संहननं तथा। दिव्यं धनुस्त्रेषुधो च स एनमनुयास्यति।

स हि धर्मार्थकुशलः सर्वविद्याविशारदः। यथाशास्त्रं नृपश्रेष्ठ चारयिष्यति ते हयं।

राजपुत्रो महाबाहुः श्यामो राजीवलोचनः। अभिमन्याः पिता वीरः स एनं पालयिष्यति।